

Stand van zaken duurzaamheid toeristisch-recreatieve bedrijven gemeente Westerveld

1. Inleiding

In 2019 heeft de gemeente Westerveld haar ambitie op het vlak van duurzaamheid bepaald. De gemeente stelt zich tot doel om in 2030 49% CO₂-reductie ten opzichte van 1990 te hebben gerealiseerd. In 2050 moet deze reductie zelfs 95% zijn ten opzichte van 1990. Voor de eigen bedrijfsvoering is de gemeente Westerveld zelfs nog ambitieuzer. Toerisme en recreatie is een zeer belangrijke economische pijler in de gemeente. De verblijfs capaciteit in de sector is zo groot dat tijdens topdagen in het hoogseizoen in de gemeente meer gasten op de recreatiebedrijven overnachten dan inwoners in hun eigen huizen. Om die reden heeft de gemeente de vraag gesteld om als aanvulling op het Dashboard Impact Toerisme onderzoek uit te voeren naar de huidige stand van zaken op het vlak van duurzaamheid bij de R&T-sector. In deze notitie worden de belangrijkste resultaten samengevat.

2. Onderzoeksverantwoording

ZKA Leisure Consultants heeft 173 verblijfstoeristische en dagrecreatieve bedrijven via een online enquête benaderd met zeventien vragen over diverse aspecten rondom het thema duurzaamheid. Thema's die aan bod kwamen in de vragenlijst zijn onder meer energieopwekking, waterbesparing, isolatie, afval, duurzaam vervoer en het gebruik biologische en streekproducten.

In totaliteit hebben 77 aanbieders de enquête (grotendeels) ingevuld. Tevens heeft ZKA Leisure Consultants vier uitgebreide telefonische interviews gevoerd met aanbieders uit het verblijfstoerisme en de dagrecreatie. In deze interviews zijn ook de vragen rondom het thema duurzaamheid gesteld. De totale respons bedraagt daarmee 81 aanbieders, ofwel 46% van het totale aanbod.

3. Resultaten enquête

Energieopwekking en -besparing

Eén van de aspecten waar in de enquête aandacht aan is besteed is energie, en de inspanningen die worden gedaan om te besparen en zelf op te wekken. Ongeveer driekwart van de aanbieders ziet de meerwaarde van eigen energieopwekking, maar meer dan de helft hiervan doet nog niet aan eigen energieopwekking. De belangrijkste reden dat eigen energieopwekking nog niet is opgepakt zijn de bijbehorende kosten en de relatief lange terugverdientijd. Als bedrijven in aanmerking komen voor een subsidie wordt het zeker overwogen. Andere redenen die worden genoemd zijn bedrijfs- (ketenbedrijf) of locatiegebonden (compatibiliteit met Rijksmonument).

Tabel 1. Eigen energieopwekking

	AANDEEL
NEE, GEEN EIGEN ENERGIEOPWEKKING, MAAR OVERWEEG HET WEL	40%
JA, EIGEN ENERGIEOPWEKKING	34%
NEE, GEEN EIGEN ENERGIEOPWEKKING EN OVERWEEG HET NIET	26%

Ongeveer driekwart van de aanbieders maakt inmiddels gebruik van de mogelijkheden om water te besparen, bijvoorbeeld door de installatie van waterbesparende kranen of het gebruik van regenwater. Slechts een klein deel van de aanbieders neemt de mogelijkheden ter bevordering van waterbesparing niet in overweging. Al met al is dit dus een breed gedragen alternatief voor verduurzaming.

Tabel 2. Waterbesparing

	AANDEEL
JA, GEBRUIK VAN WATERBESPARENDE MAATREGELEN	64%
NEE, MAAR OVERWEEG HET WEL	12%
NEE, EN OVERWEEG HET OOK NIET	12%
JA, GEBRUIK VAN WATERBESPARENDE MAATREGELEN ÉN REGENWATER	9%
JA, GEBRUIK VAN REGENWATER	3%

Een kleine meerderheid van de aanbieders heeft, tenslotte, niet het gevoel nog verder te kunnen verduurzamen door beter te isoleren.

Tabel 3. Mogelijkheden tot verdere besparing door bijv. isolatie

	AANDEEL
NEE	55%
JA	45%

Duurzaam vervoer en productgebruik

Verduurzaming is niet alleen te realiseren in accommodaties of gebouwen, maar ook in de verdere bedrijfsvoering en de beïnvloeding van het gedrag van de gast. Eén van de aspecten waaraan aandacht is besteed, is het bieden van mogelijkheden van e-vervoer. 80% van de aanbieders staat positief tegenover vormen van duurzaam vervoer, maar alleen de helft van de aanbieders biedt faciliteiten aan haar gasten. Circa 35% van de Westerveldse R&T-bedrijven beschikt over oplaadpalen voor auto's en/of fiets, terwijl 20% van de bedrijven ook e-bikes of andere elektrische voertuigen voor verhuur aanbiedt.

Tabel 4. Voorzieningen e-vervoer

	AANDEEL
NEE, MAAR WE OVERWEGEN HET WEL	31%
JA, OPLAADPALEN VOOR AUTO'S EN/OF FIETS	29%
NEE, EN WE OVERWEGEN HET OOK NIET	20%
JA, VERHUUR VAN E-BIKES OF ANDERE ELEKTRISCHE VOERTUIGEN	13%
JA, VERHUUR VAN E-BIKES OF ANDERE ELEKTRISCHE VOERTUIGEN ÉN OPLAADPALEN VOOR AUTO'S EN/OF FIETS	7%

Het gebruik van biologische en/of streekproducten is ook uitgevraagd. Ongeveer de helft van de aanbieders heeft geen winkel of horecacomponent, waardoor het gebruik van deze producten niet relevant is. Bij de overige bedrijven komt (enig) gebruik van biologische producten het vaakst voor. Streekproducten worden door ongeveer één op de vijf aanbieders (met horecacomponent of winkel) aangeboden. De mate van gebruik van deze producten in de bedrijfsvoering is erg wisselend. Bij de meeste aanbieders gaat het om circa 10-30% van de producten, bij een paar bedrijven zijn alle producten biologisch en bij voorkeur (en zo mogelijk) uit de eigen streek.

Tabel 5. Gebruik streek- en biologische producten

	AANDEEL
NEE, ONS BEDRIJF HEEFT GEEN HORECACOMPONENT EN/OF WINKEL	48%
JA, BIOLOGISCHE PRODUCTEN	29%
NEE, GEEN STREEK- OF BIOLOGISCHE PRODUCTEN	12%
JA, STREEKPRODUCTEN	11%
JA, ZOWEL BIOLOGISCHE ALS STREEKPRODUCTEN	0%

In de backoffice van de bedrijven wordt ook aandacht besteed aan aspecten van duurzaamheid. Slechts 1% van de aanbieders overweegt niet om aan afvalverwerking te doen of milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen te gebruiken. Afvalscheiding wordt door circa 80% van de bedrijven gedaan, milieuvriendelijke schoonmaak door circa 60% van de bedrijven.

Tabel 6. Milieuvriendelijke afvalverwerking en schoonmaak

	AANDEEL
JA, ZOWEL AFVALSCHEIDING ALS MILIEUVRIENDELIJKE SCHOONMAAK	47%
JA, AFVALSCHEIDING	32%
JA, MILIEUVRIENDELIJKE SCHOONMAAK	15%
NEE, MAAR WE OVERWEGEN HET WEL	5%
NEE, EN WE OVERWEGEN HET OOK NIET	1%

Enkele bedrijven beschikken over een zwembad op hun terrein. Een derde van de aanbieders geeft aan in het zwembad rekening te houden met effecten op het milieu door minder of zelfs geen chloor te gebruiken.

Tabel 7. Gebruik minder/geen chloor in zwembad

	AANDEEL
NEE	67%
JA	33%

Profilering met duurzaamheid

Niet alle aanbieders communiceren aan hun gasten de stappen die worden ondernomen om het bedrijf te verduurzamen. Ongeveer twee derde geeft aan dit niet te doen, een derde doet dit wel. Ongeveer 20% van de aanbieders doet het niet maar overweegt wel die stap te zetten, dus er is nog ontwikkeling mogelijk.

Tabel 8. Profilering met duurzaamheid onder gasten

	AANDEEL
NEE	46%
JA	33%
NEE, MAAR WE OVERWEGEN HET WEL	21%

Zeven bedrijven in de gemeente Westerveld beschikken over een duurzaamheidskeurmerk. Dat betekent dat heel veel bedrijven niet over een duurzaamheidskeurmerk beschikken. De redenen hiervoor zijn divers. Ongeveer een kwart van de aanbieders geeft aan tegen de kosten aan te lopen van zo'n keurmerk, maar een net zo groot deel van de aanbieders heeft er nooit aandacht aan besteed.

Tabel 10. Redenen voor geen duurzaamheidskeurmerk

	AANDEEL
ANDERS	33%
WE HEBBEN ER NOOIT AANDACHT AAN BESTEED	27%
WE LOPEN TEGEN DE KOSTEN AAN	27%
WE VONDEN HET HEBBEN VAN EEN KEURMERK TOT OP HEDEN NIET BELANGRIJK	13%

Belang duurzaamheid in bedrijfsvoering

Aan aanbieders is ook gevraagd welk belang zij hechten aan duurzaamheid in de bedrijfsvoering. Een kwart van de aanbieders geeft aan duurzaamheid zeer belangrijk te vinden, en bijna 60% vindt het vrij tot zeer belangrijk. Slechts 5% van de aanbieders vindt het niet belangrijk. Het lage aandeel geeft aan dat het besef onder de aanbieders van de bijdrage die de sector kan leveren gegroeid is. Dat blijkt ook uit de antwoorden op vraag wat duurzaamheid persoonlijk betekent voor de geënquêteerden. Hierbij wordt door diverse aanbieders aangegeven dat het belangrijk is om de wereld voor toekomstige generaties goed achter te laten. Enkele aanbieders voeren ook vanuit persoonlijke overtuiging allerlei maatregelen door om een minimale voetafdruk met het bedrijf te creëren. In alle geledingen van het bedrijf wordt daarbij gekeken naar de meest efficiënte wijze om verspilling te voorkomen. Enkele aanbieders geven aan dat de gast dit inmiddels ook van een R&T-bedrijf verwacht, waardoor de noodzaak tot het nemen van maatregelen groter is. Al zeggen andere aanbieders ook dat de klant prijsgevoelig blijft, waardoor het niet altijd kostenefficiënt is om (met name op het vlak van energieopwekking) stappen te zetten. De meeste aanbieders zouden dit wel willen, dus er zijn nog stappen te zetten. Een enkeling wijst er ten slotte op dat in andere belangrijke sectoren voor de gemeente, zoals de landbouw, nog veel stappen nodig zijn om te verduurzamen en dat hier voor de gemeente een (handhavings-)rol ligt.

Tabel 11. Belang duurzaamheid in bedrijfsvoering

	AANDEEL
ZEER BELANGRIJK	24%
URIJ BELANGRIJK	33%
ENIGSZINS BELANGRIJK	37%
NIET BELANGRIJK	5%

De aanbieders zijn ook gevraagd om vier aspecten van duurzaamheid in de volgorde van belang te zetten. Als meest belangrijke aspect van duurzaamheid is het vaakst het aspect "Besparen" aangekruist. Het geeft ten dele aan dat ondernemers de maatregelen die ook tot kostenbesparingen leiden het belangrijkste vinden. Het aspect "Mobiliteit" wordt het minst belangrijk aangeduid. De aspecten "Opwekken" en "Circulair" eindigen daar tussenin, en eindigen relatief weinig als meest of minst belangrijk aspect.

Tabel 12. Belang aspecten duurzaamheid

	MEEST BELANGRIJK	MINST BELANGRIJK
BESPAREN	62%	3%
CIRCULAIR (O.A. AFVALBEWERKING)	20%	17%
OPWEKKEN	17%	29%
MOBILITEIT	2%	51%

Ter afsluiting zijn de aanbieders gevraagd naar hun kennis over aanvullende maatregelen voor het bedrijf. Ongeveer een kwart van de aanbieders gaf aan de potentiële maatregelen in beeld te hebben, driekwart van de aanbieders heeft deze echter minder scherp. Ongeveer 35% van de aanbieders geeft daarom aan graag meer informatie te willen over de maatregelen die een bedrijf kan doorvoeren.

Tabel 13. Bekendheid met aanvullende maatregelen voor uw bedrijf

	AANDEEL
NEE	37%
NEE, MAAR ZOU HET WEL GRAAG WILLEN WETEN	36%
JA	27%